

Datum
2022-12-16

Försäkringskassans möjligheter att förhindra felaktiga utbetalningar av assistansersättning behöver förbättras

Försäkringskassan har begränsade möjligheter att kontrollera om utbetalningar av assistansersättning är korrekta. Regeringens åtgärder inom assistansområdet är inte tillräckliga utan ytterligare lagstiftning behövs för att minska de felaktiga utbetalningarna. Det konstaterar Inspektionen för socialförsäkringen (ISF) i en ny granskning som publiceras i dag.

Upptäckta felaktiga utbetalningar av assistansersättning uppgick 2021 till drygt 424 miljoner kronor. Vår granskning visar att Försäkringskassans möjligheter att säkerställa korrekta utbetalningar av assistansersättning har försämrats under de senaste åren till följd av lagändringar och praxis.

– Assistansersättning ska möjliggöra för personer med stora och varaktiga funktionsnedsättningar att kunna leva ett liv som andra. Det är viktigt att rätt ersättning betalas ut till rätt person. Fler korrekta utbetalningar minskar risken för att förmånens konstruktion ändras till nackdel för brukarna på grund av höga kostnader, säger Sonja Nikolovska, projektledare på ISF.

Efter ett JO-beslut 2020 kan inte Försäkringskassan utreda förhållanden som gäller annan person än den förmånen gäller. Försäkringskassan kan därmed inte utreda den personliga assistenten även när det finns goda skäl att anta att redovisad assistans inte har utförts.

– Vi anser att regeringen bör ge Försäkringskassan möjlighet att utreda annan person än den förmånen gäller. I assistansärenden är det betydelsefullt att utreda om brukaren och assistenten har varit på samma plats under arbetspasset. Det skulle ge Försäkringskassan bättre förutsättningar att avgöra om assistans faktiskt har utförts, säger Sonja Nikolovska.

Sedan april 2018 har Försäkringskassan inskränkta möjligheter att ompröva rätten till assistansersättning, vilket gör det svårare för myndigheten att upptäcka ärenden där ersättning betalas ut felaktigt. Vi anser därför att regeringen bör utöka Försäkringskassans möjligheter att

ompröva tidigare beviljad assistansersättning. Det skulle öka förutsättningarna att rätt person får rätt ersättning.

Men granskningen visar också att Försäkringskassan kan förbättra sina egna kontroller för att säkerställa korrekta utbetalningar. Det förekommer att Försäkringskassan till exempel betalat ut hel sjukpenning samtidigt som personen uppgett att hen har arbetat som assistent för samma tid. Även Försäkringskassans organisation med ärendehantering och kontrollutredning på olika avdelningar är delvis ett hinder för att effektivt förhindra felaktiga utbetalningar.

Rapportens titel: *Felaktiga utbetalningar av assistansersättning. En granskning av Försäkringskassans rättsliga förutsättningar att förhindra felaktiga utbetalningar*, ISF Rapport 2022:9

Kontakt

Frågor om rapporten besvaras av Sonja Nikolovska, projektledare för granskningen, telefon 010-174 15 68.

Allmänna frågor besvaras av Eva-Lo Ighe, generaldirektör, telefon 010-174 15 00.

Rapporten finns att ladda ned eller beställa via vår webb: www.isf.se.